

Respectăm drepturile de autor și cărți
Sfârșitul lumii la Breslau
Titlu original: *Koniec Świata w Breslau*

Copyright © by Marek Krajewski
This translation is published by arrangement with Spoleczny Instytut Wydawniczy
Znak Sp. z o.o., Kraków, Poland
Copyright © CRIME SCENE PRESS, 2018 pentru această ediție.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

CRIME SCENE PRESS

Piața Presei Libere nr. 1
e-mail: redactia@crimescenepress.ro
tel.: 021.317.91.37; 021.317.91.42; fax.: 021.317.91.43
www.crimescenepress.ro

CRIME SCENE PRESS

Director editorial: GEORGE ARION

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KRAJEWSKI, MAREK

Sfârșitul lumii la Breslau / Marek Krajewski ; trad. din lb. polonă de
Cristina Godun. - București : Crime Scene Press, 2018
ISBN 978-606-8959-24-5

I. Godun, Cristina (trad.)

821.162.1

Coperta colecției: ALEXANDRA BARDAN
Redactor: ALEXANDRU ARION
Corectură: MANUELA ARION
Tehnoredactor: MIHAELA DAMIAN
Bun de tipar: noiembrie 2018
Tipărit în România, C.N.I. CORESI S.A.

Carte apărută cu sprijinul © POLAND Translation Program

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Marek Krajewski

Sfârșitul lumii la Breslau

traducere din limba polonă
de Cristina Godun

CRIME SCENE PRESS
2018

New York, duminică, 20 noiembrie 1960

Ora zece seara

Taximetristul negru, pe nume James Mynors, a mărit viteza ștergătoarelor. Brațele lor adunau lacom fulgii de zăpadă de pe parbriz, fiind erau ca un metronom care accentua și mai mult ritmul rock'n'roll al hitului lui Chuck Berry, *Maybellene*, care se auzea la radio. Mâinile lui Mynors dansau pe volan și îi loveau sacadat genunchii și coapsele. Pasagerul ursuz din taxi nu era deloc impresionat de cântec. Își lipea obrazul de geamul rece și răsucea pe toate părțile ziarul pe care îl ținea în mâini, pentru a nu pierde nicio fărâmbă din lumina aruncată de felinarele și vitrinele magazinelor pe lângă care treceau. Când Mynors a dat sonorul la maximum, pasagerul s-a tras pe mijlocul banchetei. Privirile celor doi bărbați s-au întâlnit în oglinda retrovizoare.

– Dă sonorul mai încet și nu mai țopăi atâta la volan.

Clientul vorbea cu puternic accent german. Fața lui sumbră, rotundă ca luna plină, umbrită de borurile pălăriei demodate, căpătase o expresie malițioasă.

– Nu suntem în Africa, pe o plantație de bananieri.

– Lua-te-ar dracu' de rasist!

Cuvintele lui Mynors au fost acoperite în totalitate de refrenul vesel al piesei. A dat radioul mai încet și a intrat pe o stradă lăturalnică, de-a lungul căreia se înșirau căsuțe pseudovictoriene cu etaj. Nu era prea bine luminată. Pasagerul a împăturit ziarul cu grijă și l-a vârat în buzunarul interior al pardesiului.

– Acolo, pe colț, a mormăit, încercând să străpungă cu privirea perdeaua de lapoviță murdară.

Mașina s-a oprit la locul indicat. Pasagerul a mormăit ceva dezaprobat în barbă, a deschis ușa și și-a cufundat ghetetele în mazăga de pe jos. A deschis umbrela și, respirând anevoie, s-a apropiat de geamul șoferului.

– Te rog să mă aștepti.

În loc de răspuns, Mynors și-a frecat degetul mare de arătător și a coborât ușor geamul mașinii. Pasagerul a scos din portofel o bancnotă și a îndesat-o în mâna șoferului. Din spatele geamului s-a auzit un glas vesel, cu un accent deosebit:

– Ba o să te întorci pe jos, boșorog hitlerist.

Taxiul a dansat pe carosabilul alunecos și a demarat, dând disprețuitor din fund în derapaje controlate. Șoferul a coborât geamul – Chuck Berry răsuna la maximum pe strada liniștită.

Bărbatul a urcat agale treptele până la o verandă mică, a bătut din picioare pentru a-și scutura zăpada lipită de ghetete și a apăsat butonul soneriei. I s-a deschis aproape imediat. În ușă stătea un preot catolic cu ochelari cu ramă groasă de baga și o frizură à la Chuck Berry.

– Sunteți Herbert Anwaldt? a întrebat preotul.

– Bună seara. Eu sunt, a găfâit Anwaldt iritat, urmărind cu privirea taxiul care tocmai dădea colțul. Cu ce-o să mă întorc acasă acum?

– Preotul Tony Cupaiuolo de la parohia Sf. Stanislav, s-a prezentat Chuck Berry. Eu v-am sunat. Intrați, vă rog.

Pocnetul binecunoscut al yalei, camera de zi plină de cărți, la fel de binecunoscută, și lampa cu abajur verde. Nu lipseau decât binecunoscutul miros de trabuc și binecunoscuta gazdă. În locul ei era preotul ăsta fâstâcit. Cupaiuolo a agățat paltonul jilav și pălăria lui Anwaldt lângă ușa de intrare, scuturând cu stângăcie fulgii de zăpadă lipicioși de pe umbrelă. În locul aromei trabucurilor cubaneze, narile lui Anwaldt au inhalat mirosul pătrunzător al medicamentelor, duhoarea abjectă a latrinei și mirosul penetrant al morții.

– Prietenul dumneavoastră e pe moarte, a confirmat preotul.

Anwaldt și-a aprins o țigară și a tras adânc din ea. Din dormitorul de la etaj a ieșit o infirmieră tânără. Ținea în mână cu evident dezgust un vas de email, pe care bolnavul probabil tocmai îl umpluse. S-a uitat la Anwaldt. Era absolut sigur că îl privește cu aceeași simpatie pe care o nutrea față de ligheanul din mâini.

– Vă rog să nu fumați aici!

Indignarea ei sinceră aproape că a făcut să-i pocnească nasturii halatului care îi strângea pieptul. Scontând pe un asemenea efect, Anwaldt a tras din țigară și mai abitir.

– Domnule Anwaldt, prietenul dumneavoastră moare de cancer la plămâni, l-a dojenit blând preotul Cupaiuolo. Fumatul nu e recomandat aici.

Infirmiera a intrat în baie, iar Anwaldt a hotărât să renunțe la țigară, pe care a aruncat-o în șemineu. S-a uitat întrebător la preot.

– Stimate domn, infirmiera prietenului dumneavoastră m-a sunat și m-a rugat să-i dau ultima împărtășanie bolnavului, a cărui stare s-a înrăutățit considerabil astăzi.

Preotul Cupaiuolo a tras aer în piept și a devenit mai sigur pe sine.

– După cum bine știți, printre tainele pe care le săvârșim se numără și rânduiala spovedaniei. Când m-am așezat lângă bolnav, gata să-i ascult confesiunea păcatelor și să-l binecuvânteț pe ultimul drum, domnul Mock mi-a spus că are pe conștiință un păcat strașnic și nu are de gând să-l mărturisească până nu veniți dumneavoastră. A spus că va continua spovedania abia după discuția cu dumneavoastră. Cum veniți aproape în fiecare dimineață, chestiunea ar fi putut aștepta până mâine, dar bolnavul vrea să vă vadă neîntârziat. *Salus aegroti suprema lex*². Lucru valabil chiar și pentru un preot. Mergeți acum să-l vedeți. O să vă explice totul.

Preotul Cupaiuolo s-a uitat la ceas.

– Și nu vă faceți griji din cauza taxiului. Mă tem că n-o să vă întoarceți azi acasă.

2 Binele bolnavului este legea supremă. (n. tr.)

Anwaldt a început să urce treptele, dar pe la jumătatea scării s-a întors. Surprins, preotul Cupaiuolo l-a urmărit pe Anwaldt, care s-a apropiat de cuier și a scos din buzunarul pardesiului un ziar. Preotul și-a lăsat capul pe-o parte și a citit titlul în limba germană. „Ce poate însemna *Süddeutsche*?” A stat pe gânduri o clipă, încercând să răsfoiască în memorie caietul subțire pe care îl umpluse cândva cu tot felul de cuvinte în limba germană – *deutsche* înseamnă german, dar *süd*? Ce poate fi?

Gândurile preotului au deviat de la limba germană și, până să ajungă Anwaldt în capul scării, au revenit la problemele de care nu-l cruțau enoriașii lui portoricani. Din baie răzbăteau ecurile vomismentelor și bolboroselile instalației sanitare. Anwaldt a întredeschis ușor ușa dormitorului. Fâșia de lumină din hol a tăiat patul în două. Capul lui Mock se odihnea în vârful unui morman de perne albe. Lângă pat erau stativul pentru perfuzii și o măsuță plină cu medicamente. Flacoane zvelte cu scufii de pergament se învecinau cu borcânașe pântecoase pline de pastile. Mock a mișcat mâna înțepată de ace și i-a aruncat lui Anwaldt un zâmbet ironic.

– Vezi ce bătrân mizantrop sunt? Nu-i de-ajuns că ai fost la mine azi-dimineață, te mai chem și seara.

Șuieratul lui Mock a căpătat un ton mai adânc.

– Dar cu siguranță o să mă ierți când o să-ți spun că am vrut să mă laud cu noua mea infirmieră. E schimbul celei pe care o vezi aici dimineața. Ce părere ai? Acum o săptămână a terminat școala de asistente. O cheamă Eva.

– E demnă de numele ăsta.

Anwaldt s-a făcut comod în fotoliu.

– Puțini ar fi în stare să reziste ispitelor ei.

Râsul lui Mock a șuierat câteva clipe. Pielea fleșcăită i s-a întins pe pomeți. Dărele luminoase ale farurilor de pe stradă alunecau pe pereții dormitorului, scoțând pentru o clipă din întuneric planul înrămat al unui oraș încercuit de panglica lată și zdrențuită a unui râu.

– De unde ți-a venit în minte comparația asta biblică?

Mock îl privea cu atenție pe Anwaldt.

– E din cauza preotului, nu-i așa?

S-a lăsat tăcerea. În baie, infirmiera Eva a deschis un robinet.

Anwaldt a ezitat o clipă și a mișcat din degete nervos. Apoi a desfăcut ziarul.

– Ascultă, vreau să-ți citesc ceva.

Anwaldt a început să-și caute ochelarii. În locul lor a găsit tabachera. Și-a adus aminte că nu are voie să fumeze și a băgat-o înapoi în buzunar.

– Mai bine nu-mi citi nimic și fumează. Fumează aici, Herbert, fumează, pe toți dracii, țigară după țigară și ascultă-mi spovedania. O să-ți povestesc despre prima mea nevastă, Sophie, o mai ții minte? Istoria asta va fi despre ea...

– Exact... Doream să... a spus Anwaldt și a tăcut.

Mock nu l-a auzit, șoptea ceva în barbă. Anwaldt a ciulit urechile.

– În urmă cu treizeci de ani, tot într-o duminică, ningea, iar zăpada se lipea de ferestre la fel ca acum.

Wrocław, duminică, 27 noiembrie 1927

Ora două după-amiaza

Zăpada se lipea de ferestre, măturată de rafalele de vânt. Eberhard Mock stătea la fereastră și se uita la Nicolaistrasse, alunecoasă din cauza zăpezii și a noroiului. Ceasul primăriei a bătut de ora două. Mock și-a aprins prima țigară din ziua aceea. Mahmureala s-a întors odată cu un val nou de greață. Imaginile din noaptea trecută i se învălmășeau în fața ochilor: vede teatrul de varietăți și trei polițiști chelchiți – comisarul Ebner, cu melonul tronând pe creștetul capului, consilierul Domagalla, pe punctul să-și aprindă al douăzecilea trabuc Sultan, și el, consilierul Mock, smucind de cortina de catifea vișinie care despărțea loja lor discretă de restul sălii; îl vede pe proprietarul

restaurantului hotelului Residenz, care le aducea la masă cu zâmbet servil urcioare pântecoase din partea casei; îl vede și pe șoferul de taxi încercând să-l tempereze pe Mock, care insista să-i îndese în mâini o sticlă de votcă deschisă; o vede și pe nevasta lui, Sophie, o tânără de douăzeci și cinci de ani care îl așteaptă acasă în dormitor – își desface părul și picioarele, uitându-se grav la mototolul beat criță care intră împleticindu-se. Mock a început să stingă liniștit trabucul în scrumiera în formă de potcoavă. S-a uitat în treacăt la chelnerul care tocmai intra în salon.

Heinz Rast, chelnerul de la Crama Świdnicka, a adus în salon farfuria și platouri. Le-a așezat pe masă, uitându-se cu atenție la cei prezenți. Îl cunoștea deja pe Franz Mock, care în urmă cu câteva zile venise timid la șeful lui, Max Kluge, să comande o masă de duminică festivă în cinstea fratelui său. Față de Rast, Franz Mock nu a fost la fel de servil și, în timp ce au stabilit meniul, s-au contractat pentru fiecare bănuț. Astăzi, chelnerul a cunoscut-o și pe nevasta lui, Irmgard Mock, o femeie tristă, cu ochi blajini, care a luat de la el termosurile mari cu mâncare și le-a pus pe plita cu cărbuni din bucătărie.

– Cap de porc marinat cu chimen. Specialitatea noastră, se servește rece, în aspic – se lăuda chelnerul, neputându-și ascunde încântarea la vederea blondei planturoase cu ochi somnolenți și privire destul de absentă care i-a întins nepăsător portțigaretul de cristal unui licean de lângă ea. Liceanul a scos din portțigaret mucul încă fumegând și i-a spus unui brunet îndesat, trecut de patruzeci de ani, care stătea lângă fereastră:

– Unchiule Eberhard, vino la masă. Au adus antreurile reci.

Brunetul a sărutat mâna tinerei dame cu ochi visători și s-a așezat lângă ea. În fața lor au luat loc Franz și Irmgard. Liceanul stătea înfipt stângaci în capul mesei. Zorit de semnul făcut de Franz cu mâna, Rast s-a repezit la bucătărie, de unde a adus cinci sticle pântecoase de bere cu înscrisul *E. Haase* pe dopul de porțelan. A deschis trei dintre

ele și a turnat berea în halbe înguste. Apoi a intrat înapoi în bucătărie și, prin ușa închisă, a tras cu urechea la discuția de la masă.

– Aruncați banii pe fereastră cu un asemenea prânz costisitor! Irmgard gătește atât de bine, încât preparatele ei ar putea fi punctul de atracție al meniului de la Crama Świdnicka, se auzi o voce joasă, liniștită, urmată de sorbecăitul spumei de bere și un oftat de ușurare.

– N-am putut îngădui ca o damă cum e Sophie să mănânce duminică sângerete cu varză acră, așa cum mâncăm noi. Iar aici avem ceea ce se mănâncă într-o companie... bună, răspunse o voce baritonală nervoasă care sacada cuvintele. Vă mulțumim că ați fost de acord să veniți, în sfârșit, pe la noi! E o adevărată onoare pentru un simplu maistru!

– Vă asigur, domnule Franz, că am văzut dame care lingeau uleiul din salatiere, interveni o voce melodioasă, aproape copilărească, delicată. Chiar dacă mă trag din aristocrație, încă din timpul studiilor la Conservator m-am dezbărat de prejudecățile de clasă..., continuă ea cu o notă de nerăbdare. În plus, nu înțeleg acel „în sfârșit”. Din câte știu eu, nimeni nu m-a mai invitat aici până acum.

– Erwin, dai bacalaureatul anul acesta, se auzi un bas, apoi pocnetul unei brichete și fumul expirat pe nări. Ce planuri de viitor ai?

Rast a amestecat în supă și a umplut farfuriile. Pe un platou întins a așezat sparanghel, peste care a turnat unt topit. Apoi a deschis ușa, aducând mâncarea la masă și anunțând vesel:

– Și acum ceva cald: supă clară de pui cu gălbenuș de ou și sparanghel.

Eberhard Mock a stins țigara. Nepotul lui și-a înfipt privirea în broderia feței de masă și a spus rar și clar:

– Vreau să studiez filologie germană la Universitate.

– Oh, interesant!

Eberhard Mock înghițea lingurile cu supă cu evidentă satisfacție.

– Îmi aduc aminte că până nu demult îți doreai să te faci polițist.

– Așa a fost, până să cunosc poezia lui Heine.

Când Rast a întins mâna după platoul cu aspic pentru a-l duce înapoi la bucătărie, Franz Mock l-a prins pe chelner de mână și și-a tăiat cu furculița o bucată mare din capul de porc.

– Am plătit, mănânc.

Franz era palid și lui Rast i s-a părut că seamănă cu un bețiv care cândva răsturnase cu o singură mână o masă în restaurantul lui.

– Eu știu că un simplu maistru feroviar nu poate fi un exemplu pentru fiul său, dar ți-am spus de atâtea ori: fă-te inginer la Căile Ferate, vei câștiga mulți bani și vei merge an de an la Sopot. Nu mă ascuți și vrei neapărat să studiezi un jidan.

– Tată, eu sunt poet.

Erwin își frângea mâinile nervos.

– Vreau să fac ceea ce-mi place...

Irmgard i-a făcut semn lui Rast să iasă din încăpere. Rast a luat platoul cu resturile de aspic, dar Franz Mock l-a oprit iar.

– Ce-mi place, ce-mi place, a izbucnit el, iar bucățele de carne au aterizat odată cu saliva pe fața de masă. Ești poponar sau ce? Poeții sunt fie poponari, fie niște împruțiți de jidani. Și tu ce poezii scrii? Numai despre stele și mașini. De ce nu scrii o poezie de dragoste unei femei? Gata, știu, știu: noul tău belfer de literatură germană – el e cel care te împinge la curvișag!

– Franz, încetează, altfel o să mă ții minte!

Irmgard l-a fulgerat cu privirea mai întâi pe soțul ei, apoi pe chelner. Acesta i-a smuls din mână lui Franz Mock platoul cu resturile de cap de porc și s-a întors precipitat în bucătărie. A topit niște unt într-o tigaie mare și a pus în ea cartofi tăiați felii. Pe un alt ochi a așezat o cratiță cu friptură de berbec în sos gros. În sufragerie s-a așternut tăcerea. A întrerupt-o peste o clipă o voce de copil capricios:

– Ebi, și tu ai fost cândva fascinat de literatura latină. Ai vrut să devii profesor. Și tu ai fost poponar?

Rast a intrat cu un platou pe care era următorul fel de mâncare.

– Stimate doamne și domni, carne de berbecuț cu sos de ierburi, cartofi prăjiți, salată de țelină și compot de vișine.

Rast a strâns cu îndemănare farfuriile și tacâmurile murdare, zorit de privirea mâniașă a lui Irmgard. S-a întors în bucătărie și și-a lipit urechea de ușă: se auzea numai zăngănitul pătrunzător al tacâmurilor.

– Draga mea, încep o clipă mai tâziu vocea calmă, cred că tu știi cel mai bine răspunsul la întrebarea asta.

– Unchiule Ebi, și ce e rău în a-ți plăcea literatura?

Tenorul neliniștit aluneca pe alocuri în falset.

– Poate îl lămurești dumneata pe tata că nu e nimic rău în asta. Dumneata știi bine, unchiule, câte clipe sublime ne oferă poezia, câte momente de profundă desfătare ne aduce! Și dumneata, unchiule, l-ai studiat pe Horațiu și ai scris despre el un articol în latină. Latinistul nostru, rectorul Piechotta, apreciază nespuse analiza dumitale...

– Eu cred că educația și meseria pe care alegi să o practici nu merg totdeauna mână în mână, fapt care reiese limpede în cazul meu..., răspunse vocea răgușită, șubrezită de zecile de țigări fumate în ziua precedentă, însoțită de fâșăitul acidului care ieșea din sticla deschisă.

– Încetează, Ebi, și spune limpede! se auzi un behăit înfundat. Tu ai renunțat la prostiile despre care vorbește Erwin și ai ales meseria de polițist. Fii concis: care meserie e mai potrivită pentru băiat – cea de poet sau de inginer la Căile Ferate?

– Ei, hai, spune-ne! se răsfăța copila. Cu toții așteptăm soluția acestei dileme interesante.

– Inginer.

Dumicătura a fost înghițită cu zgomot.

Rast s-a tras înapoi rapid de la ușă pe care Erwin aproape că a smuls-o din balamale când a ieșit impetuos din încăpere. Liceanul și-a îndesat șapca pe cap, și-a pus paltonul cam prea strâmt și a ieșit în fugă din casă.